



УДК 342.56

І. Д. Пршута

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ

Обґрунтовано визначальне значення адміністративно-правового регулювання діяльності місцевих загальних судів в Україні, що є необхідною передумовою функціонування всієї судової системи України. Визначено основні ознаки адміністративно-правових відносин, сутність та специфіку їх виникнення в місцевих загальних судах України. Надано коротку характеристику основних адміністративно-правових відносин у сфері функціонування судової системи України. Визначено пріоритетні напрямки вдосконалення нормативно-правового забезпечення адміністративно-правових відносин у місцевих загальних судах.

Ключові слова: судова система, місцеві загальні суди, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правові відносини, вдосконалення.

Організація судової влади в Україні здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними згідно із законом, відповідно до конституційних засад поділу влади [1]. Це є основоположною нормою функціонування судової системи України, що передбачає неухильне дотримання конституційного поділу влади в державі та надає громадянам можливість отримати неупереджене, належне рішення у справі в рамках здійснення правосуддя. Розподіл судової влади в Україні здійснено відповідно до ч. 3 ст. 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», де передбачено, що судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції [1]. Місцеві суди в системі судів загальної юрисдикції займають особливе місце, оскільки саме ними розглядається найбільший пласт усіх кримінальних, цивільних, господарських, адміністративних справ та справ про адміністративні правопорушення,

© Пршута І. Д., 2014

за винятком тих, що не віднесені Законом до їх компетенції. В рамках статті вважено за можливе зупинитися не на дослідженні особливостей здійснення правосуддя в Україні місцевими загальними судами (що, безумовно, також потребує ґрунтовного вивчення, з'ясування усіх проблемних моментів, які виникають у цій сфері, та вироблення шляхів їх усунення); особливої уваги з боку науковців також потребує вивчення питання сутності адміністративно-правових відносин, що складаються з приводу організації місцевих загальних судів та їх безпосередньої діяльності.

Загальні питання організації та функціонування судової системи в Україні, в тому числі окремі аспекти адміністративно-правових відносин у діяльності Конституційного Суду та судів загальної юрисдикції, неодноразово були предметом дослідження багатьох науковців, зокрема таких, як В. Авер'янов, С. Алфьоров, О. Бандурка, В. Бевзенко, Ю. Битяк, А. Борко, В. Василевич, Р. Ігонін, Р. Кирилюк, Ю. Кравченко, І. Назаров, С. Обрусна, В. Скавронік, Г. Тимченко, І. Туркіна та ін. Роботи цих та інших учених стали міцним підґрунтям для створення сучасної ефективної судової системи в Україні, необхідність удосконалення якої була визначена основним пріоритетом судово-правової реформи в Україні. Особливе місце серед цих робіт займає дослідження та розкриття адміністративно-правових аспектів організації та діяльності судової системи в Україні, які стосуються взагалі питань формування судів в Україні статусу суддів та організації діяльності допоміжних органів у суді. На нашу думку, дослідження діяльності місцевих загальних судів в Україні, як об'єкта адміністративно-правового регулювання дозволить визначити його складові, що створить необхідні умови для подальшої успішної реалізації адміністративно-правової та судово-правової реформ, проведення люстрації (очищення влади) в Україні та забезпечення євроінтеграційних процесів.

Організація діяльності судів в Україні (у тому числі і місцевих загальних судів) регулюється багатьма галузями права, наприклад конституційним, трудовим, кримінальним, цивільним, однак саме адміністративне право впливає на поведінку й діяльність усіх суб'єктів, які беруть участь в діяльності суду, за допомогою спеціального механізму адміністративно-правового впливу. Саме за допомогою правильним чином побудованого механізму адміністративно-правового регулювання можливо досягти вирішення нагальних питань внутрішньої діяльності судів, що сприятиме підвищенню ефективності функціонування всієї судової системи України.

Адміністративно-правове регулювання організації та діяльності судової системи України здійснюється, передусім, за допомогою юридичних норм, але необхідно погодитися з думкою С. С. Алексєєва, який поряд з ними виокремив цілу систему правових засобів (правовідносин, індивідуальних приписів) результативного, нормативно-

організаційного впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування, охорони, розвитку [2, с. 289]. Майже тотожною є дефініція правового регулювання О. Ф. Скакун, яка під правовим регулюванням розуміє здійснюване державою за допомогою права і сукупності правових засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичного закріплення, охорони та розвитку [3, с. 488]. Як зазначає В. В. Галунько, саме внаслідок адміністративно-правової регламентації формується юридична основа, визначаються зафіксовані в правових величинах орієнтири для організації діяльності учасників адміністративно-правових відносин на досягнення фактичних завдань адміністративного права [4].

На нашу думку, під час дослідження діяльності місцевих загальних судів в Україні необхідно звернути увагу на той факт, що суди не є органами державного управління, основне призначення їх діяльності полягає, передусім, у здійсненні правосуддя. Однак було б неправильно припускати, що коли суди не є органом державного управління, то в їх діяльності відсутня адміністративно-правова складова. Слід підкреслити, що суди є органами публічної влади, специфічність діяльності яких і потреба створення умов незалежного та неупередженого здійснення правосуддя обумовлюють необхідність існування численних адміністративно-правових відносин, що виникають під час організації їх діяльності. У зв'язку з цим цілком погоджуємося з позицією В. С. Четверікова, який наголошує на включенні до предмета адміністративного права не тільки діяльності виконавчих органів влади, але й відносин управлінського типу, що виникають при здійсненні законотворчості і правосуддя [5, с. 6, 7]. Таким чином, основна діяльність судів не є та не може бути об'єктом адміністративно-правового регулювання, проте адміністративні відносини, що повсякчасно виникають в судовій системі, переважно в частині організації та функціонування судів, у рамках їх внутрішньої структури, регулюються адміністративно-правовими нормами.

Важливість дослідження адміністративно-правових відносин у діяльності судових органів, на думку М. П. Запорожця, дозволяє з'ясувати сутність і встановити межі зовнішніх адміністративно-владних повноважень з боку органів державної влади щодо суддів і внутрішніх адміністративно-владних повноважень з боку керівництва суду щодо суддів, а також створити найбільш оптимальну систему внутрішнього управління в судах [6, с. 26–27].

Таким чином, адміністративно-правове регулювання діяльності місцевих загальних судів в Україні є системою юридичних норм та правових засобів, що існують в рамках державного правового регулювання, які реалізується через нормативно-організаційний цілеспрямований вплив на адміністративно-правові відносини у сфері організації та функціонування місцевих загальних судів з метою їх закріплення, упорядкування, охорони та розвитку.

З огляду на вищевикладене визначення, можна зробити висновок, що в основі адміністративно-правового регулювання знаходиться регулювання адміністративно-правових відносин, які виникають у місцевих загальних судах України. Загальні види суспільних відносин, що відповідають ознакам адміністративно-правового регулювання, надав В. В. Гадуцько:

- відносини між фізичними або юридичними особами, які звернулись до суб'єкта публічної адміністрації з вимогою забезпечити їх публічні права і свободи. В цьому випадку суб'єкт публічної адміністрації діяти владно щодо об'єкта управління не може, бо є зобов'язальним перед ним;

- відносини між суб'єктом публічної адміністрації та фізичними і юридичними особами, які порушують права і свободи третіх осіб, інтереси громадянського суспільства та держави. Тут виникають класичні адміністративно-правові відносини: суб'єкт публічного управління є імперативно владним, а об'єкти зобов'язані виконувати його законні вимоги;

- імперативно владні відносини між вищестоящими та нижчестоящими суб'єктами публічної адміністрації, оснований на праві [4].

У зв'язку зі специфікою діяльності судів щодо здійснення ними правосуддя та лише часткового виконання ними публічно-владних повноважень ми не можемо остаточно дотримуватись цієї загальної класифікації для виокремлення адміністративно-правових відносин у суді, оскільки вони мають певні особливості.

В юридичній науці існують різноманітні підходи до класифікації адміністративно-правових відносин. Так, наприклад, В. Б. Авер'янов до їх числа відносить такі відносини: щодо управління економічною, соціально-культурною та адміністративно-політичною сферами; із забезпечення реалізації та захисту в адміністративному порядку прав і свобод громадян, надання адміністративних послуг; щодо реалізації юрисдикції адміністративних судів; із внутрішньої організації та діяльності апаратів усіх державних органів; щодо застосування заходів адміністративного примусу [7, с. 71]. Вважаємо, що управління економічною, соціально-культурною та адміністративно-політичною сферами не може бути віднесено до напрямів функціонування та діяльності судів в Україні, які реалізують функцію правосуддя. У той же час виникають інші відносини, які зазвичай стосуються внутрішньої організації та діяльності судів, саме щодо них М. П. Запорожець відзначає субсидіарний, допоміжний характер адміністративно-правових відносин у діяльності місцевого загального суду [6, с. 31].

Розглядаючи адміністративно-правові відносини в діяльності місцевих загальних судів в Україні, доречно врахувати позицію С. Ю. Обрусної [8], яка до учасників адміністративно-правових відносин у сфері функціонування судової системи України віднесла

суди, посадових і службових осіб суду, Державну судову адміністрацію України та її територіальні управління, Вищу раду юстиції, кваліфікаційні комісії суддів, органи суддівського самоврядування, працівників апарату судів тощо.

Таким чином, основними ознаками адміністративно-правових відносин у місцевих загальних судах України можна визначити такі:

- обов'язковим суб'єктом відносин є орган публічно-владних повноважень (суд або його допоміжні органи);
- відносини існують у площині судового управління, адміністративно-юрисдикційних проваджень місцевих загальних судів, непроцесуальної діяльності та внутрішньої організації суду;
- здебільшого створюють належні умови організації та функціонування місцевих загальних судів задля ефективного виконання ними функції правосуддя, тобто є внутрішньоорганізаційними.

З огляду на ці ознаки, можна виділити відповідні адміністративно-правові відносини в місцевих загальних судах України. Досить повний перелік таких відносин викладено А. Л. Борком, який узагальнив основні адміністративно-правові відносини у сфері функціонування судової системи України, а саме:

- утворення, реорганізація і ліквідація судів;
- призначення (обрання) на посаду і звільнення з посади судді, переміщення суддів;
- добір, підготовка і підвищення кваліфікації суддів;
- притягнення суддів до юридичної відповідальності;
- призначення суддів на адміністративні посади і звільнення з них;
- організація судового управління та реалізація адміністративних повноважень працівників суду;
- вступ, проходження та припинення державної служби працівників судів і допоміжних органів у системі судустрою України, їх заохочення і притягнення до дисциплінарної відповідальності;
- взаємодія судів і допоміжних органів у системі судустрою України між собою, з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування і громадськістю;
- адміністративно-юрисдикційні провадження у судах;
- контроль та нагляд за діяльністю судів в Україні;
- забезпечення безпеки суддів і членів їх сімей;
- організаційне забезпечення діяльності судів;
- організація діяльності допоміжних органів у системі судустрою України [9, с. 97–98].

Вважаємо за доцільне в рамках нашої роботи надати коротку характеристику наведеним вище адміністративно-правовим відносинам у місцевих загальних судах України.

Утворення і ліквідація місцевих загальних судів здійснюється відповідно до ч. 1 ст. 19 Закону України «Про судустрій і статус суддів» [1] та п. 23 ч. 1 ст. 106 Конституції України [10] Президентом

України за поданням міністра юстиції України на підставі пропозиції голови відповідного вищого спеціалізованого суду. Отож головою вищого спеціалізованого суду вносяться пропозиції щодо утворення відповідних місцевих загальних судів. Територіальна юрисдикція і статус суду визначаються з урахуванням принципів територіальності, спеціалізації та інстанційності згідно із ч. 2 ст. 19 цього Закону. Системність утворення та ліквідації загальних судів в Україні закріплена Указом Президента України від 20.05.2011 № 591/2011 «Питання мережі місцевих загальних та апеляційних судів» [11], яким визначаються найменування всіх місцевих загальних судів в Україні та їх місцезнаходження. Ліквідація або утворення місцевих загальних судів в Україні здійснюється на підставі указів Президента України з безпосереднім внесенням відповідних змін до вищезазначеної мережі місцевих загальних судів (наприклад, Указ Президента України від 05.07.2012 № 437/2012 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів» [12]). Однак процедура підготовки відповідної пропозиції головою вищого спеціалізованого суду щодо формування місцевого загального суду не віднайшла свого адміністративно-правового закріплення, яке має бути конкретизованим та обґрунтованим.

Процедура *призначення (обрання) на посаду і звільнення з посади судді, переміщення суддів* місцевих загальних судів в Україні визначена главою 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [1]. Суб'єктами таких адміністративно-правових відносин виступають кандидати на посаду судді, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, яка проводить їх добір та перевірку, спеціальну підготовку, вносить рекомендації Вищій раді юстиції про призначення кандидата на посаду судді, а також Вища рада юстиції, що, у свою чергу, вносить подання Президенту України про призначення кандидата на посаду судді, який вже приймає відповідне рішення. Адміністративно-правове регулювання цієї процедури є досить розгалуженим і передбачає значний обсяг адміністративно-нормативного забезпечення.

На цей час, за умов необхідності підвищення рівня довіри до судової системи України, підтримання незалежності суддів від політичної складової, на нашу думку, участь Президента України у цій процедурі є зайвою. Така точка зору зумовлена тим, що саме Вища рада юстиції відповідає за призначення, розподіл, переведення на іншу посаду, просування по службі та дисциплінарні заходи проти суддів та прокурорів. Вона повинна мати повноваження приймати рішення за всіма вищезазначеними питаннями, а не тільки подавати пропозиції до адміністративних та виконавчих органів державної влади. На жаль, теперішня Вища рада юстиції України не відповідає цим вимогам, оскільки її повноваження обмежуються поданням рекомендацій Президенту України щодо призначення суддів та здійснення дисциплінарного провадження [13, с. 3].

На сьогодні Вища рада юстиції: 1) вносить подання Президенту України про призначення суддів на посади або про звільнення їх з посад; 2) розглядає справи і приймає рішення стосовно порушення суддями і прокурорами вимог щодо несумісності; 3) здійснює дисциплінарне провадження стосовно суддів Верховного Суду України і суддів вищих спеціалізованих судів; 4) розглядає скарги на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів, а також прокурорів [14].

Підвищення кваліфікації суддів відбувається згідно з відповідними календарними планами, затверджуваними головою суду. Відповідно до п.8 ч. 1 ст. 24 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» голова місцевого суду забезпечує виконання вимог щодо підвищення кваліфікації суддів місцевого суду [1]. А ефективність підвищення кваліфікації суддів залежить від організації планування, оптимального вибору форм і періодичності навчання та контролю за реалізацією планів навчання [15, с. 211].

Стаття 20 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» регулює *порядок призначення суддів на адміністративні посади*, визначаючи, що адміністративними посадами в суді вважаються посади голови суду та заступника (заступників) голови суду [1]. Відповідно до чинного законодавства голова місцевого суду та його заступник призначаються на посади строком на один рік шляхом таємного голосування із числа суддів цього суду, але не більш як на строк повноважень судді.

Як визначає Ю. П. Битяк, адміністративні посади – це посади (професійна діяльність осіб) в органах виконавчої влади щодо практичного виконання їх функцій і завдань, за якими отримується заробітна плата за рахунок коштів Державного бюджету України. Державні службовці, котрі обіймають адміністративні посади, наділені державно-владними повноваженнями для здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій [16, с. 133]. Таким чином, можна сформулювати поняття адміністративної посади в судовій системі України як визначений законом та штатним розкладом структурний елемент суду (як державного органу), якому відповідає юридично встановлений комплекс прав та обов'язків (повноважень) щодо організаційного керівництва в суді з метою забезпечення здійснення ефективного правосуддя [17]. Саме організаційне керівництво у суді, що здійснюється адміністративними посадовцями, ототожнюється з численними та різноманітними завданнями адміністрування в суді.

Сучасна *організація судового управління* у судах відводить доволі значну роль керівнику апарату суду у площині організаційного керівництва апаратом суду і забезпечення функціонування суду [9]. А судовий адміністратор (якого й уособлює керівник апарату суду) при цьому, згідно з точкою зору В. Д. Бринцева [18, с. 161], повинен

мати великий ступінь автономності в управлінні діяльністю апарату суду, координуючись лише головою суду.

Керівник апарату місцевого загального суду в Україні керується у своїй діяльності Типовою посадовою інструкцією керівника апарату місцевого загального суду [19], відповідно до якої він призначається на посаду та звільняється з посади наказом начальника територіального управління Державної судової адміністрації України за поданням голови місцевого суду з дотриманням вимог трудового законодавства та законодавства про державну службу України.

Що стосується функцій голови суду щодо управління в суді, то Л. М. Москвич було запропоновано досить широкий їх перелік. До числа зазначених функцій вона відносить такі: адміністративну, інформаційно-аналітичну, соціальну, прогностичну, планування, мотиваційно-стимулюючу, корегуючу, стримуючу, функцію забезпечення компетентності і дисципліни всього персоналу, контролюючу функцію [20, с. 321]. Проте, досліджуючи функції, які виконує голова місцевого загального суду, слід пам'ятати, що у чинному законодавстві прямо передбачено, що перебування судді на адміністративній посаді у суді та звільнення його з адміністративної посади не звільняє його від здійснення повноважень судді відповідного суду, а звільнення з посади судді припиняє здійснення ним повноважень на адміністративній посаді [1].

Однією з характерних рис сучасного добре організованого суду є чіткий розподіл функцій між суддями й адміністративним персоналом, а також між членами адміністрації суду. Мова йде про те, що функції, які не є суддівськими за своєю природою і не обов'язково мають виконуватися суддями, в максимально можливій мірі передаються іншим працівникам суду. За таких умов голова суду замість того, щоб витратити більшість свого часу на вирішення адміністративних та управлінських питань, делегує основну частину відповідних адміністративних функцій керівнику апарату суду, який фактично стає партнером голови суду [21, с. 75], а останній, у свою чергу, отримує можливість повністю зосередитись на виконанні його безпосередніх функцій, яким він навчений і задля яких він призначений, а саме: безпосереднього здійснення правосуддя, реалізації функцій контролю і надання належної методичної допомоги суддям суду за суворого дотримання принципу незалежності та ін. [17].

До того ж, відповідно до ч. 1 ст. 53 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», передбачається, що перебування на посаді судді є несумісним із зайняттям посади в будь-якому іншому органі державної влади, органі місцевого самоврядування та з представницьким мандатом, а також якщо суддя є особою, до якої застосовуються заборони, передбачені ст. 1 Закону України «Про очищення влади». Згідно із цим Законом, очищення влади (аустрація) – це встановлена цим Законом або рішенням суду заборона окремим фізичним особам обіймати певні посади (перебувати на службі),

крім виборних, в органах державної влади та органах місцевого самоврядування [22].

Регулювання правового становища працівників апарату місцевих загальних судів в Україні, відповідно до ч. 3 ст. 9 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», здійснюється Законом України «Про державну службу» [23], який визначає загальні засади діяльності, а також статус державних службовців, *вступ, проходження та припинення державної служби працівників місцевих загальних судів, їх заохочення і притягнення до дисциплінарної відповідальності*. При цьому, як влучно зазначив А. А. Борко, поширення на працівників апарату суду загального законодавства про державну службу має враховувати особливості статусу судів як органів незалежної судової влади, не допускаючи необґрунтованого залучення органів виконавчої влади до вирішення внутрішньо організаційних питань у судах [24].

В організації та діяльності місцевих загальних судів значне місце займають адміністративно-правові відносини, які виникають у процесі *взаємодії місцевих загальних судів* між собою, з Державною судовою адміністрацією, Вищою радою юстиції, центральними й місцевими органами виконавчої влади, а також органами влади Автономної Республіки Крим й органами місцевого самоврядування, допоміжними органами в системі судоустрою України і громадськості. Злагоджений процес взаємодії органів публічної влади (у тому числі й судів) між собою та з інститутами громадянського суспільства є важливою умовою існування сучасної демократичної соціальної правової держави та громадянського суспільства, активної участі громадськості у здійсненні правосуддя.

Розгляд і вирішення справ про адміністративні правопорушення місцевими загальними судами в Україні здійснюється через реалізацію управлінського впливу в рамках *адміністративно-юрисдикційних проваджень*. Дещо спірною є позиція Д. М. Бахраха [25], що судді місцевих судів, розглядаючи адміністративні справи, реалізують саме адміністративну владу, видають адміністративні акти, а не акти правосуддя. Такі повноваження суду створюють адміністративно-правові відносини, що регулюються нормами адміністративного права.

Можливість та необхідність *контролю та нагляду* за діяльністю місцевих загальних судів в Україні обумовлена тим, що їх діяльність є об'єктом адміністративно-правового регулювання, тобто наявні адміністративні правовідносини, в яких беруть участь посадові особи суду та які потребують свого контролю і нагляду. Зокрема, М. П. Запорожець об'єктами контролю за діяльністю судів визначає голову суду, його заступника, суддів та працівників апарату суду [6, с. 92]. Саме їх діяльність як учасників адміністративно-правових відносин у місцевих загальних судах є предметом контролю та нагляду. Відповідно, систему суб'єктів контролю за діяльністю судів представляють: «голова місцевого загального суду; суди вищих рівнів (їх голови, президії); органи суддівського самоврядування; кваліфікаційні

комісії суддів; Вища рада юстиції; органи місцевого самоврядування (їх посадові особи); органи виконавчої влади (Державна судова адміністрація України); Президент України; Верховна Рада України» [26, с. 10–11]. Особливу увагу хотілося б звернути на те, що контроль і нагляд за адміністративно-правовою діяльністю місцевих загальних судів України не обмежується однією суто лише перевіркою, передбачаючи також і моніторинг, аналіз, інспектування, експертизу, звітування та інші форми одержання відомостей про стан предмета та об'єкта контролю/нагляду [9].

Організація діяльності місцевих загальних судів здійснюється значною мірою за допомогою локального регулювання, передусім, у судах діють підзаконні адміністративно-правові акти, такі, як Інструкція з діловодства, Положення про апарат суду, Правила внутрішнього трудового розпорядку, Положення про забезпечення доступу до публічної інформації, Положення про розгляд звернень громадян та ін. Адміністративно-правовими актами з питань організації діяльності судів загальної юрисдикції є й відповідні типові положення про апарат суду, типові посадові інструкції працівників апарату суду й інші, що затверджуються Державною судовою адміністрацією України й багато у чому сприяють одноманітності внутрішньої організації судів загальної юрисдикції [9].

Отже, діяльність місцевих загальних судів в Україні є об'єктом адміністративно-правового регулювання, що становить систему юридичних норм та правових засобів, що існують в рамках державного правового регулювання, які реалізуються через нормативно-організаційний цілеспрямований вплив на адміністративно-правові відносини у сфері організації та функціонування місцевих загальних судів з метою їх закріплення, упорядкування, охорони та розвитку. Регулювання адміністративно-правових відносин в діяльності місцевих загальних судів здебільшого прямо не пов'язується з основною діяльністю суду щодо здійснення правосуддя, проте створює необхідні правові та організаційні умови ефективного функціонування судової влади в Україні.

Список використаних джерел: 1. Про судоустрій і статус суддів : закон України від 07.07.2010 № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>. 2. Алексеев С. С. Общая теория права : курс в 2 т. Т. 1 / С. С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1981. – 360 с. 3. Скакун О. Ф. Теория держави і права : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / О. Ф. Скакун. – 2-ге вид. – Харків : Консум, 2005. – 656 с. 4. Галуцько В. В. Поняття та зміст адміністративно-правового регулювання [Електронний ресурс] / Галуцько Валентин Васильович, Єшук Ольга Михайлівна // Actual problems of corruption prevention and counteraction. – 2011. – Режим доступу: <http://www.law-property.in.ua/articles/general-administrative-law/94-the-concept-and-content-regulation-administrativnopravovoho.html>. – 15.07.2011. 5. Четвериков В. С. Административное право России. Общая и Особенная части : учеб. пособие / В. С. Четвериков. – М. : Инфра-М, 2001. – 245 с. 6. Запорожець М. П. Адміністративно-правове

забезпечення діяльності місцевих загальних судів України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Запорожець Михайло Петрович. – Харків, 2004. – 181 с.

7. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. Т. 1 : Загальна частина / редкол.: В. Б. Авер'янов (голова). – Київ : Юрид. думка, 2004. – 584 с.

8. Обрусна С. Ю. Адміністративно-правові засади реформування судової системи України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Обрусна Світлана Юріївна. – Харків, 2011. – 35 с.

9. Борко А. Л. Адміністративно-правове забезпечення функціонування судової системи України : монографія / А. Л. Борко ; за заг. ред. О. М. Музичука. – Харків : НікаНова, 2014. – 524 с.

10. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/uploads/documents/29523.pdf>.

11. Питання мережі місцевих загальних та апеляційних судів : указ Президента України від 20.05.2011 № 591/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591/2011>.

12. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів : указ Президента України від 05.07.2012 № 437/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437/2012>.

13. Висновок експерта Ради Європи, заступника генерального секретаря міжнародної асоціації суддів Джакомо Оберто (суддя м. Турін, італія) щодо «концепції удосконалення судового устрою та забезпечення справедливого судочинства в Україні відповідно до європейських стандартів» : [схвал. 14.02.2006] [Електронний ресурс] / розробл. Нац. коміс. зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права. – 26 с. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/file/2623>.

14. Про Вищу раду юстиції : закон України від 15.01.1998 № 22/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/22/98-вр>.

15. Дудченко О. Щодо адміністративних повноважень голови суду / Олександр Дудченко // Публічне право. – 2013. – № 2 (10). – С. 205–212.

16. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія / Ю. П. Битяк. – Харків : Право, 2005. – 304 с.

17. Дудченко О. Ю. Адміністративні посади у судовій системі України / О. Ю. Дудченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. – № 25. – 2012. – С. 252–258.

18. Бринцев В. Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади : монографія / В. Д. Бринцев. – Харків : Право, 2010. – 464 с.

19. Типова посадова інструкція керівника апарату місцевого загального суду : від 30 серп. 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T11620.html.

20. Москвич Л. М. Проблеми підвищення ефективності судової системи : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10 / Москвич Лідія Миколаївна. – Харків, 2011. – 485 с.

21. Соломон мл. П. Г. Судове адміністрування і якість правосуддя / Пітер Г. Соломон мл. // Судова апеляція. – 2009. – № 3 (16). – С. 73–83.

22. Про очищення влади : закон України від 16.09.2014 № 1682-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 44. – Ст. 2041.

23. Про державну службу: закон України від 16.12.1993 № 3723-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.

24. Борко А. Л. Административно-правовые основы организации и функционирования судов общей юрисдикции в Украине / А. Л. Борко // Юридическая наука и практика : Вестник Нижегородской академии МВД России. – № 23. – 2013. – С. 46–50.

25. Бахрах Д. Н. Административное право : учеб. [для вузов] / Д. Н. Бахрах. – М. : БЕК, 1996. – 368 с.

26. Запорожець М. П. Адміністративно-

правове забезпечення діяльності місцевих загальних судів України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Запорожець Михайло Петрович. – Харків, 2004. – 20 с.

Надійшла до редколегії 17.10.2014



Прошутя І. Д. Адміністративно-правові відносини в сфері функціонування місцевих загальних судів в Україні

Обосновано значення адміністративно-правового регулювання діяльності місцевих загальних судів в Україні, являючого необхідним умовою функціонування всієї судової системи України. Визначено основні ознаки адміністративно-правових відносин, сутність і специфіка їх виникнення в місцевих загальних судах в Україні. Дана коротка характеристика основних адміністративно-правових відносин в сфері функціонування судової системи України. Визначено пріоритетні напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення адміністративно-правових відносин в місцевих загальних судах.

Ключевые слова: судебная система, местные общие суды, административно-правовое регулирование, административно-правовые отношения, усовершенствование.

Proshutia I. D. Administrative and legal relations in the sphere of local general courts' functioning in Ukraine

The objective of the article is a study of local general courts' activity in Ukraine, as the object of administrative and legal regulation. That will make possible to determine its components that create the necessary conditions for the further successful implementation of administrative and legal, judicial and legal reform, conducting lustration (power cleaning) in Ukraine and ensuring integration processes.

The crucial importance of administrative and legal regulation of local general courts' activity in Ukraine, which is a prerequisite for the entire judicial system of Ukraine functioning, is grounded in the article. It is found out that the main activity of courts is not and can not be the object of administrative and legal regulation, but administrative relations that arise in the judicial system all the time mainly in the courts' organization and functioning, in the frames of their internal structure, are governed by administrative and legal norms. It is emphasized that it is through correctly built mechanism of administrative and legal regulation we can achieve the solution of current issues of courts' internal activity that would increase the efficiency of the entire judicial system of Ukraine.

The main features of administrative and legal relations, the nature and specificity of their origin within local general courts of Ukraine are determined. A brief description of the main administrative and legal relations in the sphere of judicial system of Ukraine is provided. Priority directions of improving normative and legal guaranteeing of administrative and legal relations in local general courts are defined.

Keywords: judiciary, local general courts, administrative and legal regulation, administrative and legal relations, improvement.

